

ESTUDIS

Història del Testimoni

Mons. David Abadías¹

El Testimoni cristià té una història de segles. També té una història dins del Magisteri i la Tradició de l'església, sent molts els escrits i reflexions que ha produït, a través de l'experiència acumulada, i recollit i ensenyat a partir d'una recerca eclesial i teològica on es pretenia poder-ne mostrar els elements principals, per permetre que en les generacions successives, no sols es reculli el relleu històric sinó que s'actualitzi en tot temps i ocasió.

Introducció

En aquesta exposició descriuré la recerca sobre la història del Testimoni cristià, així com el seu recorregut magisterial. També miraré de mostrar els punts comuns i centrals que al llarg dels segles han estat l'eix que ha estructurat el Testimoni cristià².

Un estudi sobre la **Història del Testimoni** obre diverses qüestions. Al ser una temàtica tan extensa com important, la primera i més òbvia dificultat és que és impossible fer una explicació cronològica del que significa el testimoni cristià al llarg de 2.000 anys (agafant sols el període que comprèn el que anomenem història de l'església) en un text relativament curt³.

La segona és ser conscients que no existeix una evolució en el que podem definir com a testimoni cristià al llarg dels segles. Entre el testimoni dels apòstols en el segle I i els testimonis dels cristians del s. XXI no hi ha fonamentalment ni essencialment cap canvi. Podem individuar moments i èpoques històriques (l'Imperi romà, la cristianitat, el renaixement, les lluites de religió, la il·lustració, la crisi modernista, l'era contemporània, el neopaganisme i la secularització...); podem també individuar diversos llenguatges (el llenguatge kerigmàtic, l'apologètic, el patristic, el llenguatge conciliar, l'imperial, l'occidental i l'oriental, el monàstic, el missioner, el carismàtic, el llenguatge social, el llenguatge obrer, l'anti-lliberal, l'antimodernista, el de la nova evangelització, el de les xarxes, l'internet, el youtuber...), podem per tant identificar èpoques, llenguatges, fins i tot

metodologies (la dinàmica més nuclear comunitària, la dinàmica més missionera, la dels moviments, la dels carismes religiosos, metodologies pseudoempresarials, metodologies més europees (en el seu moment els nous moviments a França, els alfa a Anglaterra, metodologies més laicals, més clericals, l'estil més nord-americà (lifeteen...) o metodologies amb accent evangelitzador i testimonial des de l'adoració, la pregària, la *lectio divina*... Èpoques, llenguatges, metodologies... tot això ho podem individualar i fins i tot establir en una línia cronologia i geogràfica. Però el testimoni en si, no ha variat. Certament s'ubica en l'espai i el temps, però essencialment no ha variat.

Per tant dedicaré l'atenció a dos elements centrals:

- Primer: Mirar d'exposar i definir el testimoni i el testimoniatge cristià com a fil conductor al llarg de la història.
- Segon: Fer accent en el recorregut i significat transversal del Testimoni cristià al llarg de la història.

Primera part: testimoni i testimoniatge cristià

1. Testimoni i vida cristiana en documents eclesials

Podem trobar molts documents eclesials que han reflexionat al llarg dels segles, i especialment des de meitat del s. XX sobre el testimoni i el testimoniatge cristià. D'entre tots els textos possibles, a mode d'introducció, n'he seleccionat dos, especialment significatius i clarificadors, que ens

mostren, sobretot a la llum del Vaticà II quina és la síntesi que la teologia i l'eclesiologia actual tenen sobre aquest punt. El primer de la Carta Encíclica *Redemptoris missio* de Sant Joan Pau II (7 de desembre de 1990), que subratlla el testimoni com a fonament de la missió cristiana:

*«El testimoni de vida cristiana és la **PRIMERA i INSUBSTITIBLE** forma de la missió. Més encara, l'home contemporani creu més als testimonis que als mestres; creu més en l'experiència que en la doctrina, en la vida i els fets que en la teoria» (Redemptoris missio 42).*

El segon, de l'Exhortació Apostòlica *Gaudete et Exsultate* del papa Francesc sobre la crida a la Santedat en el món contemporani (19 de març 2018), on se'ns recorda i anima a donar testimoni de la fe i l'esperança que vivim els cristians com a camí de la santedat personal a la qual estem cridats, en bé nostre i en bé del món al qual som enviats:

«Els cristians estem cridats a donar testimoni de l'esperança que tenim» (Gaudete et exsultate 2).

Dos breus fragments que ens situen de front amb el Testimoni, vinculant-lo tant amb la missió universal d'evangelització que tots hem rebut per ser membres de l'església, com amb la crida personal de cadascú de nosaltres a la santedat. Dues realitats vitals en la vida cristiana que ens empelten amb el Testimoni, no com una opció possible a escollir, sinó com quelcom vital i necessari en la nostra vivència de la fe.

La paraula testimoni apareix 133 cops en els textos conciliars del Vaticà II, més encara, la **VOCACIÓ GENERAL A LA SANTEDAT** es tradueix freqüentment en **CLAU DE TESTIMONI**, evocant el compromís de tota la vida i de tota la persona en un marc de relació més interpersonal i més interpel·ladora (*Lumen Gentium*, cap. V).

2. Reflexió contemporània sobre el testimoni

Una de les reflexions contemporànies, d'entre moltes de possibles, sobre el testimoni, posa en relleu tres dimensions:

- **L'empírica** (l'acció de testimoniar resideix a reportar el que s'ha vist o sentit a través d'un relat o narració).
- **La jurídica** (el testimoni es troba dins d'un procés o acció jurídica).
- **L'ètica** (el testimoni comporta un sentit ètic, perquè el testimoni queda implicat en el seu testimoni i es compromet a dir la veritat en aquest).

Aquestes tres dimensions, defineixen tres elements que no ens són gens aliens: Nosaltres hem de testimoniar allò que hem vist i sentit, no sols a

través de la fe rebuda sinó sobretot de l'experiència personal del Crist. Nosaltres hem de fer del testimoni una experiència concreta que estructura i regula la vida de fe, i en tant que sigui possible, inspira i construeix societat jurídica. I per últim, la nostra fe proclamada ens compromet i obliga a mostrar-la visiblement i realment a través de la vida, la qual, junt amb la paraula i la idea, es mostra en les accions concretes, viscudes en una coherència de fe harmonitzada en el que diem, sentim i fem.

En cert sentit, podríem també unir-ho als tres atributs de Déu: Veritat (empíric), Bondat (jurídic) i Bellesa (ètic). El testimoni ens acosta als atributs divins, i ens permet, de manera òbviament limitada, mostrar-los en la nostra fragilitat. Però això significa que també som testimonis de la Veritat, de la Bondat i de la Bellesa que hi ha en Déu i en el seu projecte de Regne.

3. El procés del testimoni, primer la vida, després la paraula (anunci implícit i explícit)

Un altre text magisterial, l'Exhortació Apostòlica *Evangelii nuntiandi* del papa Sant Pau VI (8 desembre 1975), publicada en motiu del 18è aniversari de la clausura del Concili Vaticà II, se'ns recorda el valor i la importància vital tant del testimoni implícit com de l'explícit, indicant de nou la necessària i vital missió de testimoniar amb la vida i les paraules:

Testimoni implícit: la vida: «La Bona Nova ha de ser proclamada en primer lloc, mitjançant el testimoni. Suposem un cristià o un grup de cristians, que dins de la comunitat humana on viuen, manifesten la seva capacitat de comprensió i d'acceptació, la seva comunió de vida i de destí amb els altres, la seva solidaritat en els esforços de tot el que és bo i noble. Suposem que irradien de manera senzilla i espontània la seva fe ens els valors que van més enllà dels valors corrents, i que exposen una esperança en quelcom que no es veu ni s'atrevirien a somniar. A través del seu testimoni, sense paraules, produeixen interrogants ens els qui contemplen la seva vida: per què són així? Qui o què els inspira? Per què són entre nosaltres? Doncs bé, aquest testimoni constitueix de per si una proclamació silenciosa, també eficaç i clara de la Bona Nova. És un primer gest de l'evangelització. Són simplement les primeres preguntes que es plantegen molts no cristians... Tots els cristians estan cridats a aquest testimoni, i en aquest sentit poden ser veritables evangelitzadors» (*Evangelii nuntiandi* 21).

Testimoni explícit: l'anunci: «I malgrat tot, això continua sent insuficient, ja que fins el més preciós testimoni es revela a la llarga impotent si no és explicitat. El que Pere ho anomena "donar raó de la nostra fe" (1Pe. 3,15), explicitant un anunci clar i inequívoc del Senyor Jesús. No hi ha evangelització veritable mentre no s'anuncii el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el Regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu» (*Evangelii nuntiandi* 22).

Per tant, el testimoni és de vida i de paraules, una i altra, es complementen i necessiten. Testimoni implícit i explícit. Una insistència que continuem trobant en el magisteri posterior, i com a exemple, les paraules de St. Joan Pau II en la II Assemblea extraordinària de bisbes celebrat l'any 1985, en motiu dels vint anys de la clausura del Concili Vaticà II:

«L'Evangelització és més creïble si es fa mitjançant testimonis, però el testimoni no sols dona testimoni amb les paraules, sinó que també amb la seva vida. No hem d'oblidar que en grec, testimoni es diu martyrion» (Sínode de bisbes 1985, Vigèsim aniversari de les conclusions del Concili Vaticà II).

4. Testimoni/ coneixement/ relat

Un testimoni, és aquell que amb la vida i la paraula, testimonia un esdeveniment (amb un relat/narració). Quan ensenyava metodologia de la Història, en les primeres lliçons feiem un xic de recorregut en el concepte d'història en si mateix.

Explicava que el verb de *istoreo* apareixia per primer cop en Herodot i es traduïa generalment com “investigar/recercar”, i sembla que prové de l'arrel indoeuropea que descrivia l'acció de veure. Herodot i els antics grecs, estableixen una relació entre allò que un sap i allò que s'ha vist amb els propis ulls. El coneixement és un saber que deriva del fet de veure, deriva de la pròpia experiència.

5. Testimoni/ experiència/ relat

Per això, per a nosaltres, i també per als antics, el qui dona testimoni, és aquell que ha vist, ha viscut un esdeveniment. No n'hi ha prou, encara, en haver-lo sentit o en estudiar les vivències d'altres, sinó que és una experiència viscuda i explicada en primera persona.

En altres paraules, per nosaltres avui, un testimoni està en la *via tomista* i no en la *via ciceronis*. Deixeu-me explicar:

Per *via ciceronis*, em refereixo a unes paraules de Ciceró, el polític i literat romà del s. I aC que, entre altres coses, ens presenta una de les cites més famoses sobre la història: «*Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memòria, magistra vitae, nuntia vetustatis*» (De Oratore II). En aquest cas, podríem dir que és entendre el saber (i per tant el testimoni), més com un coneixement que com una experiència.

Per *via tomista*, primer de tot vull aclarir que no ens referim a St. Tomàs d'Aquino, ni a les cinc vies sobre l'existència de Déu (a saber, la via del moviment, la via de la causa eficient, la via de la contingència i la necessitat,

la via dels graus de perfecció i la via de la finalitat...). No. Em refereixo a Jn 20, 19-29: «*Ells li van dir: Hem vist el Senyor. Però ell els contestà: Si no li veig a les mans la marca dels claus, si no li fico el dit a la ferida dels claus i no li poso la mà dins del costat, jo no creuré pas*» (Jn 20,25). Podríem dir que és entendre el saber (i per tant el testimoni), més com una experiència que com un coneixement.

Defensem la visió tomista: si no ho veig amb els meus propis ulls, si no ho toco amb les meves mans, no m'ho crec. El testimoni no es fonamenta en un relat escoltat, sinó en una experiència viscuda, que pot tenir un origen en el relat o testimoni d'un altre, però que no esdevé vital i fonamental en la vida pròpia fins que no s'ha convertit en experiència personal. El testimoni cristià també transmet i anuncia paraules i idees, però es fonamenta i s'alimenta en l'experiència personal.

El testimoni, essencialment, no explica un coneixement, proclama una experiència.

Per això, la història dels testimonis està intrínsecament vinculada a la història de la Revelació. I per això un testimoni, sigui quin sigui el moment històric en què viu, proclama una experiència de Déu, per això la Bona Nova és proclamada en primer lloc pel testimoni: «*Hem vist el Senyor*» (Jn 20,25).

I així com és la missió del Crist, el qual dona testimoni de la seva relació íntima amb el Pare: [...] «*et ben asseguro que parlem d'allò que sabem i donem testimoni d'allò que hem vist*» (Jn 3,11), [...] «*jo he nascut i he vingut al mon per donar testimoni de la Veritat*» (Jn 18,37), també és la crida feta als apòstols: «*Veniu i ho veureu*» (Jn 1,39) i la missió subsegüent a aquesta experiència (Mt 26,19-20: «*aneu per tot el món ... ensenyant-los a guardar tot el que us he ensenyat...*»). I la missió que el Crist ha rebut del Pare, és també la nostra missió: «*Tots els fidels cristians, sigui on sigui que visquin, estan cridats a manifestar, amb l'exemple de la vida i el testimoni de la paraula, l'home nou amb què es van revestir en el seu baptisme*» (Ad gentes, 11).

Sant Joan Pau II en la seva Carta Encíclica *Redemptoris missio*, escrita 25 anys després del Decret *Ad Gentes*, subratlla de nou la missió evangelitzadora i testimonial de tot cristià en particular i del cos eclesial en general: «*L'església està cridada a donar testimoni del Crist assumint posicions valentes i profètiques*» (*Redemptoris missio* 43).

6. El testimoni en la història de la salvació

Quan volem contemplar la realitat del testimoni en la història, entenent, com hem vist fins ara, que ***el testimoniatge està intrínsecament unit a la Revelació***, podem dir, fent servir un símil evangèlic, que el testimoni és un

treballador de primera hora. Hi és des dels inicis. ***El kerigma***, és el minut 0 de la història (1Co 15,1-28; Rm 8,1-39): ***Crist ha ressuscitat i el seu Esperit està actuant en la història com a força alliberadora per a tothom qui l'aculli en la fe.***

Aquest **primer anunci** el trobem en Pere (Actes 2,32.36): “Aquest Jesús, Déu l’ha ressuscitat i d’això en som testimonis tots nosaltres [...] i ha estat constituït Senyor i Messies”. Pere amb aquest testimoni de la fe en la història confessa la victòria definitiva de Jesús sobre la mort i el pecat per mitjà de la resurrecció. El crit i anunci de Crist ha ressuscitat és l’enunciat neotestamentari més ferm i antic del qual tenim constància (1 Tes 4,5; 1 Co 15,12-20; Rm 6,4...).

Però la força d’aquest anunci, proclamat pels apòstols des dels inicis, i per tots els seus continuadors al llarg dels segles, no hauria donat el seu fruit si els que ho anunciaven no haguessin estat “homes nous”. El testimoni assoleix la seva màxima força i expressió quan és ***de paraula i d’obra*** (*Dei Verbum* 2: *la dita economia de salvació es realitza per mitjà d’accions i paraules, íntimament vincules les unes a les altres [...]*), quan manifesten amb les seves actituds i obres els signes del poder salvífic de Déu. Aleshores i avui.

Per tant, testimoni comporta un acord entre l’evangeli predicat i l’evangeli viscut. En efecte, en el Nou Testament, la vida cristiana s’entén viscuda com a credibilitat, la vida s’entén com a testimoni. Això ho trobem especialment expressat en 1 Pe 3,15ss: “Reconegueu en els vostres cors el Crist com a Senyor, estigueu sempre a punt de donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança. Però feu-ho suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de la consciència. Així quedaran confosos els qui ara us calumnien, els qui us difamen per la vostra recta manera de viure com a cristians. Perquè val més sofrir; si aquest és el voler de Déu, per haver fet el bé, que no pas per haver fet el mal”.

Per això no pocs teòlegs i biblistes defineixen aquest fragment neotestamentari com la ***Carta Magna apologètica***.

Tornant als orígens neotestamentaris, l’evangeli de Lluc treballa especialment la figura dels Apòstols i dels creients en tant que testimonis de l’obra de Déu realitzada en Crist. En Lluc, els apòstols són els testimonis de la seva resurrecció (Fets 1,8; 4,33; 10,41), ja que han estat amb Ell des del principi (Fets 1,21), i havent rebut el seu Esperit (Fets 2,1-13) els apòstols reben la missió de testimoniar l’obra del Pare realitzada en Jesús i afirmada en la seva resurrecció d’entre els morts (Fets 1,6-8; 2,14-36).

L’evangeli de Joan, per la seva part, no treballa el substantiu testimoni sinó que desenvolupa més el *concepte* de testimoniatge i el verb “donar testimoni”.

Subratlla la funció testimonial de Jesús sobre l'amor i la salvació que ens ve del Pare. En Joan tot gira entorn del testimoniatge. Tots els seus escrits són fruit del seu testimoniatge: «*El qui ho veié en dona testimoni, i el seu testimoni és digne de crèdit. Ell mateix sap que diu la veritat, perquè també vosaltres cregueu*» (Jo 19,35). I a la vegada, dins l'evangelí de Joan el Pare dona testimoni del Fill i el testimoni del Fill és veritat perquè coincideix amb el del Pare (Jo 5,19ss:), Ell testimonia el que ha vist del Pare (Jo 8,38) i l'Esperit dona testimoni d'Ell (Jo 15,26).

Per tant, el Crist dona testimoni del Pare, i el Pare dona testimoni del Fill, i l'Esperit dona testimoni del Fill (les teofanies del Jordà -Mt 3,13-17- i del Tabor -Llc 9,28-36-).

I finalment, continuant aquesta dinàmica missionera i evangelitzadora, els Apòstols, i en ells i des d'ells, l'església, dona testimoni del Fill. Una església cridada a donar continuament aquest testimoni, un testimoni que en el Vaticà I se'l defineix com el **signe de l'església**, i que el Vaticà II presenta com a **lucidum signum** (signe lluminós) de la salvació que ens arriba per Crist (*Ad gentes* 15, 21, 37; *Lumen gentium* 12). Tot el poble de Déu, cada grup de cristians, seguint la seva condició social rep la crida a donar el testimoni d'una vida santa (*Gaudium et spes* 43, *Lumen gentium* 20, 35, *Ad gentes* 11, 24). Tenint sempre present que per sobre d'aquests testimonis humans, visibles, que fan plausible i raonable el fet de creure, hi ha l'atracció de Déu que il·lumina i mou internament a creure. És a dir, que el motiu últim que tenim per donar testimoni de la nostra fe, sols pot ser Déu mateix, bondat, bellesa i veritat supremes. I és en aquest moviment on es fa possible que en el testimoni humà brilli el motiu diví. Déu en la seva Revelació fa ús d'un llenguatge vàlid, d'uns signes eloqüents capaços de tocar les oïdes del cor i generar una resposta personal d'acceptació amorosa (Dt 3,24; 4,7.32-35: ; *Dei Verbum* 1-10).

Déu salvador utilitza mediacions sensibles, tant en la natura com sobretot en els fets històrics de la salvació d'Israel (com veiem repetidament en l'A.T.) arribant al zenit i cimall de la seva revelació en Jesús de Natzaret i en l'enviament pentecostal del seu Esperit sobre els Apòstols i l'església.

És amb tots aquests fets alliberadors, testimoniats i confirmats pels pares de la fe d'Israel, pels profetes, en la plenitud del Fill encarnat i dels seus deixebles que Déu manifesta el seu amor salvador a la humanitat. Els fets i les paraules intrínsecament unides constatades en la Bíblia i proclamades entre els creients són els dos components del testimoni cristià (*Dei verbum* 2, 4, 7-8, 17-18).

L'església és comunitat de testimonis de la salvació integral del Crist, però testimonis creïbles per la coherència de les seves obres i les seves paraules. Com deia Pau VI: «*Tàcitament o amb grans crits, però sempre se'ns pregunta:*

¿creieu veritablement el que anunciieu? ¿vivíu el que creíeu? ¿prediqueu veritablement el que vivíu? Avui, més que mai, el testimoni de vida s'ha convertit en una condició essencial en vistes a una predicació realment efectiva. Som responsables de l'evangeli que proclamem» (Evangelii Nuntiandi 76). «La Bona Nova ha de ser proclamada, en primer lloc, per mitjà del testimoni» (Evangelii Nuntiandi 21).

Així doncs, des del bressol del cristianisme, la **tradició viva de l'església**, recull la Revelació del projecte de Déu per la mediació del Crist viu, i l'ha anat transmetent de generació en generació. Des dels apòstols, l'església conserva i transmet amb fidelitat l'herència rebuda del seu Senyor, perquè al ser portadora de l'esperit de Jesús, ella mateixa és testimoni, memòria viva i permanent de l'esdeveniment salvífic diví.

I com es transmet aquesta Tradició viva?

- En expressions de fe i d'espiritualitat (encontre de l'evangeli i la cultura, fruit de cada temps).
- En expressions litúrgiques i celebratives (expressió de la fe viscuda i sentida, així com de la seva expressió espiritual).
- En expressions teològiques i doctrinals (fruit de l'intel·lecte i la raó, així com de la recerca de paraules i conceptes "comunicables").
- En expressions ètiques i morals (una vida coherent personal i comunitària).

Per tant, veiem que el llenguatge en què es comunica la Tradició viva de l'església és plural, sent però el testimoni el llenguatge més eficient a l'hora de transmetre la fe.

7. El testimoni de la vida dels sants

Partim de la crida, la proposta divina a la humanitat: «*Sigueu sants com jo, el vostre Déu, soc sant*» (Lv 19,2). Estem cridats a la santedat (*Lumen Gentium* 39-42). El sant és un signe de la Presència de Déu operant en la vida de les persones o de la comunitat. El sant és una invitació a acceptar l'imperatiu amorós de ser sants. "L'evangeli es pot viure" ens diu el sant. Veure i recuperar el seu testimoni ens permet veure la història de Déu en el cor de les persones i de la humanitat. Mirar un sant, mirar el seu testimoni no és un "mirar al passat" sinó que ens empeny a mirar endavant. No ens convida a "repetir la seva vida" sinó que ens inspira a viure la nostra. Fa de l'església "el lloc d'acció" de l'Esperit de Jesús en l'ara i aquí, perquè com a Cos Místic, continuem en el Crist, la història de la salvació. Com diu Mons. Fisichella: «*El testimoni no és mai sols personal, és també essencialment comunitari, eclesial. I és això el que qualifica el testimoni com a anunciador de la fe de tota l'església*».

La santedat actua per atracció i seducció d'un Bé. Deia Charles de Foucauld: *«Estàs cridat a anunciar l'evangeli des dels terrats no amb paraules sinó amb la teva vida»*. Una vida seduïda i atreta pel Bé suprem.

Estem cridats a viure en un temps de conversions. Si aquestes en seran moltes o poques, si seran realment el que defineixi el nostre temps, en part dependrà de nosaltres. El projecte de Déu és aquí. A nosaltres ens toca, assumir-lo i fer-lo realitat. On alguns veuen un món allunyat, altres veuen un temps d'oportunitats. On alguns subratllen el dolor que produeix una societat paganitzada, altres es meravellen per les obres de la Gràcia en tants cors que no coneixien Déu.

Tots coneixem i hem sentit la definició que feu Karl Rahner del segle XXI com el segle dels místics (parafrasejant a Malraux). També per això, precisament per aquest cristianisme viscut tan intensament en comunió amb l'amor profund de Déu, el s. XXI pot ser el segle de les conversions. En part depèn de nosaltres. De com vivim el nostre cristianisme, la nostra experiència del Déu viu i veritable.

La força d'atracció dels testimonis és una força tan real ahir, com avui.

Escoltem l'experiència dels **convertos**. Normalment els conversos expliquen el seu procés partint d'un xoc inicial, que sovint es produeix per l'encontre amb una vida radicalment, profundament compromesa amb l'evangeli. Això li passà a Charles de Foucauld, a Chercheston, a Jaques Maritain, a Edith Stein, Karl Stern, Thomas Merton... Gabriel Marcel⁴ explica: *«Els encontres han tingut un rol importantíssim en la meua vida. M'he trobat amb persones en les quals sentia la realitat de Crist tan viva, que no m'era lícit dubtar-ne»*. O Daniel-Rops⁵: *«No hi ha res tan decisiu com veure amb els propis ulls un cristianisme viu i encarnat»*. Els conversos sovint ens parlen de l'atractiu del testimoni conegut. Alguns fan processos d'encontre més personals, més units al misticisme, però en general, l'atractiu dels testimonis és el catalitzador més freqüent i repetit en les conversions.

Sols des d'una profunda vivència evangèlica es pot fer fortament atractiu algú que intercanvia la seva vida per un condemnat a mort (Maximilià Kolbe a Auswitch el 1940), o la vida breu d'una joveneta tancada dins d'un monestir (Sta. Teresa de Lisieux), o la d'un assassinat a trets per un sicari (Mons. Romero) o la d'una senyora que viu enmig dels més pobres i miserables (Teresa de Calcuta)... sols la profunda unió amb el Crist i el seu evangeli pot fer que allò que és insignificant i oblidable als ulls del món (quan no menyspreable o vergonyós o ridícul) esdevingui fortament un atractiu, tan contundent i decisiu, que arrossegui i canviï vides senceres.

Quan *«l'amor amb gestos d'amor»* (Santa Teresa de Calcuta) es manifesta,

LA FORÇA DEL TESTIMONI CRISTIÀ

canvia la faç de la terra.

Acabem indicant per què el testimoni és una absoluta necessitat avui, com sempre.

El cristianisme no és un pensament filosòfic ni un moviment moralitzant. No és un coneixement que es pugui transmetre sense implicar la vida tant del mestre com de l'oient. És un missatge de salvació que qüestiona l'existència tant del qui el proclama com del qui el rep.

El cristianisme exigeix consonància entre la vida i l'evangeli. Cal que sigui viscut per ser autènticament conegut. L'expressió visible de l'amor de Déu als homes, són els seus deixebles i l'amor que viuen entre ells. És quelcom que sols es transmet via contagi.

La relació entre evangeli i vida és essencialment necessària, perquè l'evangeli proposa una nova forma d'existència, un nou estil de vida. Com es pot transmetre aquesta nova existència sense un model clar i exemplar? L'encarnació és el model a seguir. Per això el Crist no sols ens revela la seva condició filial, sinó que ens inicia en aquesta filiació. Per això calen sants, testimonis que perpetuin en l'església i el món aquesta filiació revelada i viscuda per Crist.

La santedat dona cos a l'evangeli i el fa passar a l'ordre de l'existència. El sant és l'home nou anunciat en l'evangeli, impregnat tot ell de caritat, vivint i actuant per la força de l'Esperit Sant. El sant mostra i per això demostra, l'aptitud de l'evangeli de transformar l'existència humana. Totalment de Déu, és tot amor envers els homes.

El nostre món contemporani és més sensible que altres èpoques al respecte dels valors humans. L'home contemporani té més respecte per l'honestedat, l'autenticitat, la coherència de vida, la sinceritat i compromís en el servei, per la fermesa i resistència davant la corrupció, per la capacitat de sacrifici, per la fidelitat a la pròpia consciència... tot això propi del model humà cristià.

A diferència d'altres temps en què les nacions es dividien entre catòliques i no catòliques, avui dia totes les realitats de creença i d'increença es toquen, es barregen i es tracten, hi ha menys murs i més ponts... avui es pot esdevenir més, com deia Charles de Foucauld, aquest "germà universal", utilitzant les nombroses eines de diàleg obtingudes per aquesta "obertura".

I finalment, avui dia, el testimoni, a més de fer-se més ecumènic, més universal, més missioner, també ha de ser més viu i actiu dins de l'església. El testimoni d'unitat i de fraternitat entre catòlics s'ha d'intensificar entre catòlics, i donant allò que ens és propi la unitat i la comunió com a signe

visible d'autenticitat. Vivint intensament el moment més nostre que és per excel·lència el lloc de la unitat i la caritat, on es fa visible el testimoni personal i comunitari, és a dir, la celebració de l'eucaristia, on es recullen efectivament tots els moments de la vida del Crist i de la vida de l'església.

La Mare del Salvador i Mare de l'església *conserva virginalment la fe íntegra, la sòlida esperança i la sincera caritat. Per això Maria està en el si de l'Església com a model i testimoni*»⁶.

¹ Mons. David Abadías, bisbe auxiliar de Barcelona.

² Conferència pronunciada a les 59es Jornades Pastorals de Castelldefels, 17 de gener de 2024.

³ La bibliografia utilitzada són llibres de Teologia fonamental (Salvador Pié i Ninot), Diccionaris de catequètica; diccionaris d'Eclesiologia; diccionaris bíblics; documents del Concili Vaticà II.

⁴ Filòsof i dramaturg francès, 1889-1973.

⁵ Assagista i novel·lista francès, 1901-1965

⁶ S. Joan Pau II, *Redemptoris Mater* núm. 44.